

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Николай Карев Карев

Химикотехнологичен и металургичен университет – София, катедра „Икономика и стопанско управление”

Професионално направление: 3.7 Администрация и управление, научна специалност: Организация и управление на производството (по отрасли)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление (Бизнес икономика)“ в УНСС.

Автор на дисертационния труд: Красимир Любомиров Петков

Тема на дисертационния труд: „Финансиране на инвестиционни проекти за иновации в бизнес организации, чрез методи на колективно финансиране (краудфъндинг)”

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1744/06.07 2023 г. на Зам. Ректора по НИД и МС на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Индуриален бизнес” при Бизнес факултет на УНСС по научна специалност „Икономика и управление (Бизнес икономика)“, професионално направление 3.8 Икономика, съгласно Заповед на зам.-ректора по НИД и МС на УНСС № 678/27.03 2017 г. Обучението е осъществено в редовна форма през периода 2017 г. – 2023 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за изготвяне на становището дисертационен труд е разработен върху 191 страници. Основното съдържание е изложено на 175 страници включващи увод, изложение и заключение. Останалите включват списък с използвана литература и списък на фигурите и таблиците в дисертационния труд. Изложението е структурирано в три

глави разглеждащи колективното финансиране от теоретична гледна точка като инструмент за развитието на иновационни проекти в бизнес организациите, методическите основи и методиката за апробиране и сравнителен анализ между моделите за капиталово колективно финансиране и влиянието на технологиите на разпределения регистър върху потенциала на иновационните проекти в бизнес организациите. Като структура дисертационният труд отговаря на изискванията за разработка за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Отделните структурни части са взаимно обвързани. Направените обобщения и изводи след първите две глави следват непосредствено от извършените анализи. Като отделна точка в третата глава са посочени научните приноси.

Дисертационният труд е посветен на проблем свързан с търсенето на възможност за осигуряване на капитал за инвестиционни проекти в бизнес организациите. Анализът показва, че с навлизането на технологиите на разпределения регистър (по-известни като блокчейн), се създава възможност за още по-новаторски модели за набиране на първоначален капитал и финансиране на пробивни иновации от малки предприемачески екипи и стартиращи компании. Установяването на потребността от въвеждането на новаторските технологии на разпределения регистър, от финансово-икономическа и теоретико-приложна гледна точка при формите за колективно капиталово финансиране на иновационни проекти от посочения тип бизнес организации определя актуалността и практическата значимост на дисертационния труд,

Коректно са формулирани предмета, обекта, изследователската теза и ограниченията на изследването. Ясно е дефинирана основната цел, която изисква да се съпоставят разглежданите модели, емпирично да се установят разликите в икономическата им ефективност и нивата на проектен риск, и на тази база да се изведат заключения за тяхната приложимост и потенциал като метод за финансирането на иновации. За изпълнението на целта са поставени и решени три задачи. За да се даде по-голяма представа за извършената работа от докторанта тези задачи могат да бъдат по-голям брой.

Списъкът на използваната литература съдържа 158 източника, свързани с темата на дисертацията. Преобладаващата част от тях 95 са на латиница, 16 на кирилица, а останалите 47 са интернет източници. Въз основа на извършения литературен обзор, където е извършен анализ на състоянието и проблемите в изследваната област, може да се направи извода, че докторанта е запознат с научните разработки и постиженията в

областта която изследва и може творчески да интерпретира литературния материал при разработването на дисертацията.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В резултат на проведеното в дисертационния труд изследване са проучени и изследвани от теоретична гледна точка формите и източниците за финансиране на предприемаческите проекти, ключовите концепции, свързани с иновационните проекти, регулаторната рамка на колективното финансиране и неговата роля като инструмент за набиране на капитал, както и технологиите на разпределения регистър и техния потенциал като инструмент за колективно финансиране. Научно-приложен интерес представлява и представеният експериментален модел на колективно капиталово финансиране, базиран на технологиите на разпределения регистър, който дава възможност да бъде направено емпирично изследване и съпоставка с класическия модел. За извършването на съпоставката са въведени 2 скали – „икономическа ефективност“ и „проектен риск“. Стойностите на показателите, съставляващи тези скали, са калкулирани с цел сравнение и извеждане на аналитични заключения относно двата модела, съпоставяйки ги в тези две направления.

Предлаганата методика на провеждане на изследването в дисертационния труд спомага за планиране и разработване на фазите, етапите и конкретните стъпки за провеждането на емпиричното изследване и определяне на методическия инструментариум, който да се използва при сравняване на двата разглеждани модела за капиталово колективно финансиране

Използваните подходи и методи са подходящи за провеждане на изследването. Сравнителният анализ между двата модела – „класически“ и „експериментален“ е базиран на основната на изчисления, изведени чрез методите за оценка на риска, количественото му преобразуване и Монте Карло симулациите.

Въз основа на получените данни от сравнителния анализ се установява, че експерименталният модел предлага по-голям потенциал за генериране на по-високи стойности на вътрешната възвращаемост на инвестициите, което показва по-благоприятна алтернатива за набиране на капитал при инвестиране в иновационни проекти. Това показва, че докторанта е успял да изпълни поставените цел и задачи, да докаже изследователската си теза по отношение на обекта на проучване и да оформи съответните обобщения и изводи.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Запознаването ми с дисертационния труд позволява да се прецени, че посочените в автореферата научни и научно-приложни приноси съответстват на съдържанието и резултатите на научното изследване. В резултат на изследването кандидатът за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ е обобщил осем приноса. Приемам, че първите пет от тях могат да се класифицират като научни, а останалите три като научно-приложни. По своя характер посочените приноси могат да бъдат определени като обогатяване и конкретизиране на съществуващите научни знания и приложение на съществуващите методи за решаване на конкретен проблем с формулирани изводи и препоръки за практиката.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По темата на дисертацията са представени четири публикации. Една статия в съавторство с научния ръководител на английски език, два доклада от конференции и една студия, които са самостоятелни. Посочените публикации отразяват основни части от съдържанието на дисертационния труд и постигнатите резултати по време на разработването му.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е с общ обем от 53 страници и отговаря на съдържанието на дисертационния труд. В него е направена обща характеристика на дисертационния труд и е описана неговата структура. Представено е кратко изложение на дисертацията по глави. Приложена е справка за приносите в дисертационния труд, както и списък на свързаните с разработката публикации на автора и декларация за оригиналност. Общата ми оценка за автореферата е, че той представя коректно, прецизно и с необходимата пълнота основните моменти от дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам съществени критични бележки към дисертационния труд. За по-добра четимост е добре номерата на фигурите и таблиците да бъдат обозначени в текста на дисертацията. В структурно отношение, някои от подточките в глава първа и трета се характеризират с краткост на изложението. Добре би било да бъдат търсени възможности за тяхното обединение с други подточки. Според мен работата би спечелила, ако графики, като тази на стр. 79 се представят като приложения. Това са препоръки които авторът би могъл да вземе в предвид при бъдещата си работа.

8. Заключение

Дисертационния труд и неговите приноси показват, че докторанта притежава теоретични знания по специалността и способности да провежда самостоятелни научни изследвания. Считаю, че той отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото прилагане. Това ми позволява да дам **положителна оценка** на дисертационния труд и с пълна убеденост да **препоръчам на членовете научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор” на Красимир Любомиров Петков** по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление” (Бизнес икономика).

11. 08. 2023 г.

София

Подпис:

/проф. д-р Николай Карев/